

Preek over zondag 52a: de zesde bede
- Schildwolde, 28 september 2014
- Kees van Dusseldorp

Liturgie:

Votum

Gz.118

Doopsbediening (formulier 3)

Opw.355

Gebed

Lezen: zondag 52

Heb.4:14-5:10

Ef.6:10-20

Ps.6:1,3,5 [Wiekslag 1-4]

Preek

Ps.66:1,3

Geloofsbelijdenis

Gz.111

Gebed, afgesloten met

Gz.37:7,8

Collecte

Ps.145:4,3 (!) [Wiekslag 5-8]

Zegen

Heer, houd ons op weg

- **het risico van verstarring**
- **de bescherming van Jezus**
- **de ruimte van het gebed**

Gemeente van Christus,

Doodsvijanden, geestelijke strijd, zwakke verdediging, aanvechting, het onderspit delven, krachtig tegenstand, de volkomen overwinning. De woorden die de catechismus gebruikt, zijn nogal ingekleurd door het beeld van de oorlog. Een gevecht op leven en dood. De kerk als belegerde stad in een vijandige wereld. Het christendom als een kleine club die nog standhoudt, maar de vernietiging niet meer kan tegenhouden. De christen als zwak mensje, zo kwetsbaar als een baby in de grote boze wereld. Dat is het beeld dat de catechismus schetst. Toen ik wat preken van collega-predikanten over de 6^e bede las, kwamen de sluijschutters en schuilkelders, alarmniveaus en beveiligingsmethodes me tegemoet. Spiritual wars. Wees op je hoede. En zoek dekking door te bidden.

Zo heb ik het ook zelf wel gedaan. In preken over de 6^e bede. En het element van strijd is ook een bijbels thema. Geestelijke strijd, het gevecht tegen de boze geesten. De duivel als een brullende leeuw in onze wereld. Een draak die oorlog voert tegen de vrouw, de kerk van Christus. En als we dan bidden om redding uit de greep van het kwaad, dan ligt de stap naar de aanvallen van de satan voor de hand. Het is niet moeilijk om daar een indringende preek over te houden. Vooral als je erbij waarschuwt voor boze geesten en occulte spelletjes. Want de boze is echt wel een realiteit in de wereld.

Vandaag wil ik het anders doen. Het beeld van de christen als een belegerde stad niet bijbels is. Er zit geen beweging in, en roept vooral angst op. Maar God leert ons ook om de wereld in te gaan. Ik wil het ook anders doen, omdat het teveel een wij-zij verhouding schetst. Alsof de aanvallen alleen van buiten komen en je niet ook van binnen. Het is niet alleen de satan, er is ook het gevecht tegen de zondige aard van jezelf, de verleidingen van de wereld, de zuigkracht van de cultuur. Maar vooral wil ik het vandaag anders doen, omdat ik ervan overtuigd ben geraakt dat Jezus eerst iets anders bedoelde, toen Hij zijn discipelen leerde bidden: 'breng ons niet in beproeving, maar redt ons uit de greep van het kwaad'.

Zojuist is Lotte gedoopt. Een prachtig meisje, maar o zo kwetsbaar. Zij is haar reis door het leven begonnen. Bij die reis hoort ontwikkeling en beweging. We hopen dat zij groeit. Dat ze dingen leert, slimmer, sterker en wijzer wordt. We bidden dat ze de Here steeds meer leert kennen en liefhebben. Als we bij haar betrokken zijn, zullen we haar over de hobbels die ze in haar leven tegenkomt heen proberen te helpen. En haar te leren hoe ze zelf over een hindernis heen kan komen. Tegenslagen kunnen we haar niet besparen. Er zijn bergen en dalen in een mensenleven. Maar we kunnen haar steunen om er doorheen te komen. We kunnen haar leren er niet in vast te lopen. We kunnen haar helpen om in beweging te blijven. Zodat haar weg niet doodloopt, maar doorgaat.

Dat is kort gezegd wat we de Here vragen in deze zesde bede: Heer, houd ons in beweging. Laat ons niet doodlopen. En als dat toch gebeurt, bevrijd ons uit de houdgreep. Houd ons op weg. Ik zal dat proberen uit te leggen en uit te werken.

Heer, houd ons op weg

- **het risico van verstarring**
- **de bescherming van Jezus**
- **de ruimte van het gebed**

Het was een mooie voorjaarsdag, heel lang geleden. Het was lekker buiten, het zonnetje scheen. De mensen voelden zich prettig en namen tijd om hun dingen te doen. Het leven was veel rustiger dan vandaag. De meesten konden zich best veroorloven om een dag niet naar het land te gaan. Heerlijk, zo'n economie van genoeg is genoeg en zo'n samenleving waarbij je tijd had voor wat je echt belangrijk vond. Duizenden mensen waren samen gekomen aan de voet van een berg. Iets hoger stond die rabbi, Jezus van Nazareth. De akoustiek op die berg was zo goed, dat iedereen hem goed kon verstaan. En Hij vertelde. Over zijn Vader in de hemel. Over hoe je gelukkig kunt worden. Over de kracht van Gods Woord. Over het leven met God. Over je houding in deze wereld. Over je omgang met anderen, vrienden en vijanden. Over het binnengaan in het Koninkrijk van God.

'Heer, u hebt woorden van leven. U willen we volgen.' En dat deden de leerlingen. Dat deden veel mensen. En dat doen veel mensen. Jezus volgen, dan ben je op weg naar het hemelrijk. Jezus volgen, dan word je voor anderen een gids naar het hemelrijk. Jezus volgen, die deel je aan anderen uit van het hemelrijk. Jezus volgen, wat een prachtige omschrijving van het christen zijn! Verbonden met de Heer, luisterend naar zijn stem, doen wat Hij wil, uitdelen wat Hij geeft. Discipel. In beweging naar het leven. Op weg naar de Vader. Bij dat volgen gaf Jezus ons een gebed mee. Als een shortlist voor wat een mens nodig heeft om op weg te blijven. Brood voor vandaag, om in leven te blijven. Vergeving van schuld, om geen onnodige ballast te blijven torsen. En ruimte voor je op je weg, zodat je niet verstart en doodloopt. 'Breng ons niet in beproeving, maar red ons uit de greep van het kwaad.'

Krijg je zo een beetje gevoel voor deze bede? Als volgeling van Jezus ben je op weg naar de hemel. Daarin neem je anderen mee. Je ontwikkelt je in aanbidding en dienstbaarheid. Ook in jou wordt iets van het hemelrijk zichtbaar. Je beweegt je op de weg van het leven. Dat gaat niet zonder slag of stoot. Niet zonder vallen en opstaan. Niet zonder hobbels en hindernissen. Niet zonder twijfels en fouten.

'Vader, breng ons op onze weg niet in het nauw. Laat ons niet doodlopen op hindernissen. Laat ons niet de moed verliezen. Zet ons steeds weer op de weg naar het leven. Mochten we vastgelopen zijn, bevrijd ons van de strikken van de boze. Houdt ons oog gericht op het einddoel. Bewaar ons voor de begeerte naar welvaart en luxe, naar waardering en eer, die onze weg afbuigen van de Vader. Bewaar ons voor de hang naar een veilig en rustig leventje, naar een tevreden en gezellige gemeente. Houd ons op weg. Want als de beweging stopt, loopt onze weg dood, en vertraagt de komst van het Koninkrijk. Houd ons gaande door uw Geest.'

De duivel probeert ons af te stoppen. Eerst probeerde Hij de komst van Jezus tegen te houden. Toen Jezus op aarde was, probeerde hij Jezus van zijn weg af te brengen. Nu het hemelrijk zich op aarde ontwikkelt, probeert hij de rem erop te zetten. Dat die volgelingen niet op weg gaan naar anderen om ze mee te nemen in de missie van Christus. Dat ze niet hun oog gericht houden op de glorie van Jezus. Dat ze niet vanuit de hoop in beweging blijven. Dat ze struikelen, zich verstrikken in hun zonden en vastlopen. Jezus weet hoe sterk die tegenwerking kan worden. Hij is immers in elk opzicht op de proef gesteld. Hij leert ons bidden, 'Vader, breng ons niet in beproeving.'

Je kunt je zorgen maken over de verleidingen van de wereld. Alle soorten genot zijn te koop, en per internet te bestellen, of met andere mensen te genieten. Gezelligheid, span-

ning, waardering, seks, welvaart. Als je ziet dat het verleidingen zijn, die afgoden zijn geworden, dan heb je al een behoorlijk christelijk inzicht. Maar de 6^e bedde is er niet zo zeer op gericht dat je geen zonden doet, of geen verleidingen meer tegenkomt, maar dat al die zaken in de wereld je niet tot stilstand brengen in je beweging naar elkaar, naar anderen en naar de Vader.

Je kunt je zorgen maken over beproevingen van verdriet, ziekte, eenzaamheid en pijn. Dat kan veel van je energie en aandacht vragen. Maar met de 6^e bedde leert de Heer je niet te vragen of het leed aan je leven voorbij gaat. Hij leert je te vragen dat alle leed je niet op jezelf richt en jouw problemen. Dat risico is groot. Je wordt te snel in beslag genomen door jezelf. En je verstart in de beweging naar elkaar, naar anderen en naar de Vader.

‘Breng ons niet in beproeving.’ Aan alles in het leven zit het risico dat het een belemmering gaat vormen voor het volgen van Jezus Christus. De beweging naar elkaar, naar anderen en naar de Vader. Mag ik proberen een paar voorbeelden te geven?

Vader, bewaar mij voor de hoogmoed dat ik wel weet hoe alles in elkaar zit, en daarmee de openheid en liefde van Christus kwijtraak om naar een ander te luisteren.

Vader, bewaar mij voor het risico dat ik alleen uit accepteer wat ik begrijp en kan gebruiken, en daarmee mijn luisterende eerbied naar u verlies.

Vader, bewaar mij in mijn ellende voor wanhoop en negativisme, waardoor ik stil kom te zitten en een ander niet meer dien met wat ik van u heb ontvangen.

Vader, bewaar mij in mijn teleurstellingen voor kwaadheid, bewaar mij in mijn onmacht voor passiviteit, bewaar mij in mijn fouten voor zelfverwijt, bewaar mij in mijn welvaart voor zelfvoldaanheid, bewaar mij in mijn behoeften voor snelle oplossingen, die mij uiteindelijk tot slaaf maken.

Heer, houd ons op weg. Dat legt Jezus ons op de lippen. Dat we door de Geest in beweging blijven als discipel van Christus. In de doorgaande beweging naar elkaar, naar anderen en naar de Vader.

Heer, houd ons op weg. De bescherming van Jezus.

Waar haal je de kracht vandaan, om belemmeringen van je af te schudden? Waar haal je de moed vandaan, om toch weer door te gaan? Waar haal je het vertrouwen vandaan, om je veiligheid achter je te laten en opnieuw Jezus te volgen? Waar haal je het inzicht vandaan om te herkennen waar de risico's liggen? Waar haal je de vrijheid vandaan, om je keuzes opnieuw tegen het licht te houden? Waar haal je de motivatie vandaan om te breken met je verslaving, met je zonde, met je schadelijke vrienden? Waar haal je de energie vandaan, om je ondanks alles wat je overkomt toch weer op God te richten? Een mens die vastzit, of je nu vastgelopen bent, of vastgeroest of vastgezet, die krijg je niet zomaar meer in beweging.

Misschien helpt het door na te denken over de vraag: hoe kan het gebeuren dat een mens vastloopt. Dat het volgen van Jezus stopt. Dat je niet meer echt op weg bent naar elkaar, naar de anderen en naar de Vader. Dat je gefocust bent op jezelf. Wat kan een belemmering worden voor je beweging naar het hemelrijk? Misschien ben te vet geworden door de welvaart, ben je verstrikt geraakt in een netwerk van zonden en leugens, ben in beslag genomen door wat je ervaart als tegenslagen en problemen, heb je je le-

vensdoel laten verleggen door verhalen van mensen om je heen, ben je moe geworden van alle teleurstellingen, ben je vastgelopen door verkeerde keuzes.

De catechismus noemt hier drie oorzaken: de duivel, de wereld en ons eigen vlees. Vijanden van God en van Gods kinderen. Wess daar dus niet verbaasd over. Steeds weer gebeurt het dat de beweging van Christus in je leven dreigt te stokken, dat de groei van hemelrijk in je leefwereld wordt afgeremd. Niet voor niets noemt Jezus dat 'de greep van het kwaad'. Waarbij het kwade als een slechte macht grip op ons probeert te krijgen.

Maar als we dan toch naar de woorden van Jezus zelf kijken, dan valt ons op, dat de catechismus één bron niet noemt, die juist in de 6e bede wel wordt genoemd: de Vader zelf. 'Leid ons niet in de beproeving', bidden we. Dat dit een aanstootgevend woord is, valt ons misschien niet eens meer op. Maar is de Vader verantwoordelijk voor onze beproevingen? Is God degene die mensen in verzoeking brengt?

In de Bijbel kom je verhalen tegen waarin God mensen overgeeft aan zelfgekozen wegen. Dat God ruimte geeft aan de beslissingen die mensen zelf nemen. Nee, God is er niet op uit om mensen dood te laten gaan. Integendeel, Hij is erop uit om mensen te redden en tot het leven te brengen. Daarom laat Hij overal het evangelie horen. De deur naar het hemelrijk staat nog open. Maar als mensen niet willen, of liever luisteren naar de leugens van de satan, dan kiezen ze voor de weg naar de dood. Daar wil je niet over nadenken. En je leert indringend met Jezus meebidden: 'Vader, breng ons niet de beproeving, maar red ons uit de greep van het kwaad.'

Drie doodsvijanden. Die je van de levensweg afduwen en je vast laten lopen. Dat red je niet zelf. Hoe zou je je daartegen beschermen? Niet. Maar er is iemand die je beschermt. Jezus Christus, je Heer en Heiland. Hij leert je bidden. Jezus die zelf door God totaal in de beproeving is gebracht. Die volledig is blootgesteld aan de verzoeken en verleidingen van de duivel. Die door God is losgelaten op onze zelfgekozen wegen. Hij weet wat het is. En zegt: 'Vraag aan de Vader of jij het niet mee hoeft te maken. Ik heb het voor jou laten gebeuren. En ben niet niet zonde gevallen. Verbind je aan mij. Ik beveilig je op je weg. Ik bescherm je in je leven. Laat je aan mij verbinden. Laat je dopen en op mijn naam zetten. Ik red je. En breng je het hemelrijk binnen.'

Jezus Christus is onze bevrijder en beschermer. Hij is de bron, de motivatie, de moed, de ruimte en de vrijheid. Om niet vast te lopen, maar hem te volgen richting het hemelrijk. Om je los te scheuren van de banden en strikken van duivel, wereld en ons eigen vlees. Jezus Christus is het geheim. Hij is de sterkere gebleken en heeft de boze overwonnen. Hij is de machtige gebleken, die zelfs door de dood niet kon worden vastgehouden. Hij is de bron van het nieuwe leven geworden. Voor ieder die met Hem leert meebidden. In Christus ligt je beveiliging, je bescherming, je rust en je vrijheid. Om op weg te blijven en weer op weg te gaan. Ook als je hopeloos vast zit. Vastgelopen, vastgeroest of vastgezet. In Jezus de Heer ligt voor iedereen, op elke plek, op elk moment de mogelijkheid van een nieuw begin. Van een hernieuwde beweging. Naar elkaar, naar anderen en naar de Vader. Hij, die alle beproevingen heeft doorstaan, Hij is het die het ons op de lippen legt: Vader, breng ons niet in de beproeving. Laat ons niet doodlopen, geef ons niet over aan onszelf. Vader, houd mij vast, ook waar ik dreig af te haken. Vader, zie mij aan in Christus en breng mij weer terug. Vader, open mijn hart en mijn ogen voor de toekomst. Houd mij op weg. Achter Jezus Christus aan. Mijn Heer. Mijn beschermer. Naar het hemelrijk.

Heer, houd ons op weg. De ruimte van het gebed.

Jezus leert ons bidden. De zesde bede is de laatste. Wat nog volgt is de lofprijzing. Wie met Jezus meebidt, die vraagt om dagelijks brood om in leven te blijven. Je vraagt om vergeving omdat je je realiseert dat je schuld opbouwt in deze wereld. En je vraagt om bescherming op je weg. Om beveiliging van de Heer die je weg, je waarheid en je leven is. Zodat je niet vastloopt en het hemelrijk mist. Daarvoor is bidden van levensbelang! Bidden is de manier waarop je het hemelrijk binnengaat. Bid, omdat je leven ervan afhangt! Bidden zet je in de ruimte van Jezus Christus. Bidden houdt je verbonden aan de Vader. Bidden vult je met Gods Geest. Door te bidden word je weer op de weg naar het leven geplaatst. Bidden geeft ruimte om op de weg naar het hemelrijk te blijven.

Wil je Jezus volgen? Blijf bidden! Wil je op weg blijven naar het hemelrijk? Blijf Gods naam aanroepen! Wil je God ontmoeten? Zoek de binnenkamer van je geloof! En gebruik de woorden die Jezus je aanreikt. Of zoek woorden die op hetzelfde gericht zijn: Vader, leidt ons niet in beproeving. Bewaar ons ervoor dat hetgeen we meemaken ons van de goede weg afbrengt. Bewaar ons dat de fouten die we maken ons verwijderen van uw genade. Bewaar ons ervoor dat we verstrikt raken in de gebrokenheid van het leven, in het onrecht dat ons overkomt, in de zonden die we doen. Houd ons op weg naar U!

Het is niet voor niets dat Jezus ons heeft leren bidden. En het is niet voor niets dat de kerk het gebedsonderwijs van Jezus steeds weer laat terugkomen. We hebben het zo nodig. Om in de ruimte van God te komen. Om in beweging te blijven naar elkaar, naar anderen en naar de Vader.

Hoe geeft bidden ruimte? Biddend, zegt Paulus, krijg je de gordel van de waarheid om je heupen gelegd. Je doorziet met God hoe de situatie er werkelijk voorstaat. Biddend, zegt Paulus, krijg je het harnas van de gerechtigheid aantrokken. Je ontvangt je vrijspraak, terwijl je erom vraagt. En de power om tegen onrecht te strijden en mensen terug te brengen naar de erkenning van Gods recht. Biddend, zegt Paulus, krijg je de sandalen van de vrede aan je voeten. Want de vrede met God, geeft rust om anderen en elkaar nabij te zijn. En vredestichters te worden. Biddend, zegt Paulus, ontvang je het geloofsvertrouwen als een schild. Aanvechtingen, verleidingen, beproevingen en verzoeken ket- sen op je af. Vanwege je verbondenheid met de Heer Jezus. Biddend, zegt Paulus, krijg je helm van het heil opgezet. Fier en stralend wordt de hoop van het nieuwe leven tot de kracht van je leven. Biddend, zegt Paulus, krijg je het zwaard van de Geest in je handen. Om de boze af te slaan als hij dichtbij komt. De woorden en beloften van God: je bent mijn kind; ik verlos je; ik zal bij je zijn; ik kom in je wonen. Niets kan je scheiden van mijn liefde.

Het gebedsonderwijs van Jezus is goud waard. Bidden maakt ruimte. Je kruisigt het kwaad, bestrijdt de boze, wordt verlost van zonden en weer geplaatst op de weg naar het hemelrijk. Door te bidden blijf je in beweging. Achter Jezus aan. Aan zijn hand naar het hemelrijk. In beweging naar elkaar, naar anderen en naar de Vader.

Amen